

SAKSFRAMLEGG

Til:
Styret for Norges arktiske universitetsmuseum og akademi for kunsthøgskolen

Møtedato:
22.09.2020

Sak:

Budsjettfordelingsmodell UMAK

Innstilling til vedtak:

1. Modell 2 legges til grunn som budsjettfordelingsmodell ved UMAK
2. Styret delegerer til direktør å fastsette plan for gradvis oppbygging av en strategisk komponent

Bakgrunn:

Styret ved Norges arktiske universitetsmuseum og akademi for kunsthøgskolen er i tidligere orienteringssaker om regnskap og budsjett blitt informert om det igangsatte arbeidet med budsjettfordelingsmodell ved UMAK. Som beskrevet i prosessplan for arbeidet, ble vårsemesteret benyttet til innsamling av informasjon som grunnlag for det videre arbeidet. I sak 2020/2300 fattet styret følgende vedtak:

Styret ønsker at ny budsjettmodell ved UMAK skal ivareta forutsigbarhet, stabilitet og langsiktighet.

Historisk basis danner grunnlag for fordeling og synliggjøring av frie midler blir sentralt i arbeidet videre.

Det er ønskelig med en modell som gir mulighet for strategiske satsninger.

Ved etablering av ny modell gis rom for justering i påfølgende år.

Budsjettfordelingsmodeller

Hovedmålet med ny budsjettmodell er å etablere en modell med faste prinsipper for hvordan budsjettet for den nye enheten UMAK skal fordeles i kommende år. For å følge opp styrevedtaket er det utarbeidet forslag til to ulike budsjettfordelingsmodeller som grunnlag for viderefordeling av UMAKs hovedbevilgning. I begge modeller holdes eksternøkonomien holdes utenom ettersom tildelinger over ekstern komponent er knyttet til spesifikke prosjekt.

Begge modellene er basert på utregning av en fordelingsnøkkel med utgangspunkt i historiske budsjetter ved de tidligere enhetene Tromsø Museum (TMU) og Det kunstfaglige fakultet (Kunsthøgskolen). Begge modellene ivaretar dermed hovedprinsippet om at fremtidige budsjett ligger på nivå med enhetenes historiske andeler, men med en reduksjon knyttet til andeler tilhørende ny administrativ enhet. I tillegg vil nivå på tildeling avhenge av størrelse på trekk til ny strategisk komponent. Transparens og forutsigbarhet ivaretas ved at modellene viderefører kjente hovedkomponenter som benyttes i UH-sektor og i UiT's interne budsjettmodell. Det er ikke foreslått insentiver eller komponenter av ukjent karakter.

Hovedtrekk ved modellene presenteres under. For mer detaljerte opplysninger om forslagene og grunnlag for beregninger, vises det til vedlegg 1 og 2¹.

Hovedtrekk ved modellene

I modell 1 videreføres bevilgningen over to komponenter. Der er basis og resultatkomponenten slått sammen og fordeles instituttene etter historisk fordelingsnøkkel. Her utjevnes eventuelle svingninger i resultatproduksjon. Eksempelvis vil økonomiske konsekvenser av nedgang i studiepoengproduksjon eller eksterne forskningsprosjektet ved ett av instituttene fordeles på alle enhetene. Modell 1 er slik betraktet en solidarisk modell som på denne måten ivaretar større stabilitet i perioder med svingninger i resultatkomponenten.

Modell 1 er videre mindre byråkratisk og administrativt krevende enn modell 2 ved at hele resultatpotten fordeles jevnt. Den krever dermed ikke at det innhentes detaljerte opplysninger i Database for høyere utdanning (DBH) og Cristin for å avklare hvilket fagmiljø resultatmidler i FOU- og studiepoengproduksjon kommer fra og skal tildeles. I denne modellen inngår mekanismer for helhetstenkning, med mindre fokus på enhetenes og de ulike fagmiljøenes produksjon.

I modell 2 opereres det med tre komponenter som samsvarer med fordelingsmodell fra UiT internt og sektoren forøvrig. I denne modellen vil resultatmidler for FoU- og studiepoengproduksjon inngå uavkortet i instituttbudsjettene. Eventuelle svingninger i resultatkomponenten vil her føres

---

¹ Vedlegg 1, side 1- 18 ble lagt frem i styresak 16.juni 2020. Her oppdatert med nye sider 19-24.

direkte til aktuelt fagområde og få direkte innvirkning på det aktuelle instituttets budsjett. Gjennomgang av historiske tall viser at produksjon av resultatmidler ved de to tidligere enhetene har vært relativ stabil.

Ved at UMAKs å opprettholde faglige inndelinger i budsjettstruktur, vil fagmiljøene ved instituttene her enklere kunne følge hvordan for eksempel økt forskningsaktivitet gir økte budsjetter. Denne modellen vil slik betraktet være mer transparent enn modell 1.

Forskjell på modellene

Det er gjennomført ulike økonomiske simuleringer av modellene. Simuleringene er foretatt med utgangspunkt i reelle budsjett-tildelinger som er forholdsvis stabile tall over flere år. Disse viser at resultatene under stabile forhold gir små budsjettmessige konsekvenser ved enhetene.

I begge modellene inngår oppbygging av en strategisk komponent. I simuleringene er størrelsen på trekket til strategisk komponent satt til 5%. Pr i dag tillater ikke bevilgningsøkonomien ved UMAK 5% trekk, størrelsen på komponenten må jobbes inn over tid. Strategiske midler kan tenkes disponert på ulike nivå, eksempelvis enkeltsatsninger som krever ekstra midler, egeninnsats i eksterne prosjekter, støtte opp under deler av virksomheten som har økt behov i perioder m.m. Tillitsvalgte er spesielt opptatt av at det i det videre arbeidet etableres strategiske ordninger og insentiver som støtter opp om kjernevirksomheten.

Disponible midler over strategisk komponent vil være tilgjengelig når det er fastsatt hvordan denne skal dimensjoneres. Det må utarbeides plan for hvordan dette strategiske rommet kan etableres over tid og besluttet hvordan strategiske midler skal fordeles/disponeres.

Oppsummering

Simuleringen av modell 1 og 2 viser at de ikke gir vesentlige økonomiske utslag eller forskjeller. Valg av modell vil derfor i hovedsak være knyttet til beslutninger av mer styringsmessig karakter. Hva vil på sikt gi best utslag for virksomheten ved UMAK– en mer solidarisk modell som kollektivt fordeler og utjevner underskudd og overskudd, eller en modell der produksjon over resultatkomponenten direkte videreføres til aktuell enhet?

Modellene har vært til diskusjon i utvidet ledermøte (ULM) ved UMAK, samt presentert i IDF-møter. Modell 2 blir gitt størst tilslutning i ULM. Hovedbegrunnelser knyttes til følgende forhold:

- Modellen støtter oppunder eksisterende fagmiljøers særegenheter. Dette vurderes å være av stor betydning i ny enhet. Det presiseres i innspill at Universitetsstyrets intenderte

tverrfaglighet i ny enhet ikke må funderes på utvanning av faggrenser, men tvert imot må baseres på fagmiljøers egenart og spisskompetanse.

- Incentivet som ligger i resultatproduksjon forsterkes når midler føres direkte tilbake til fagmiljø, måloppnåelse i kjernevirksomheten gjøres her eksplisitt. Dette vurderes å være av stor betydning i arbeid med å styrke UMAKs økonomi.
- Fordeling til enheter blir mer transparent

Budsjettfordelingsmodellen som vedtas trer i kraft fra 2021, der administrasjonens- og instituttenes respektive resultat fra 2020 danner utgangspunktet for budsjett 2021.

Lena Aarekol
direktør

—

Anne Aagaard
administrativ leder
—
anne.aagaard@uit.no
77 66 05 70

Dokumentet er elektronisk godkjent og krever ikke signatur

Vedlegg: Bakgrunnsinformasjon forslag budsjettmodell
Beregningsgrunnlag og utregninger